

הלכות מטמאי משכב ומושב פרק ז

א. הזב מטמא את המשכב ואת המושב והמרכב בחמשה דרכים עומד, יושב, שוכב, נתלה, ונשען. פיצד: כלי שהוא עשוי למשכב או למושב או למרכב, אפלו היה תחת האבן אם עמד אחד ממטמאי משכב על האבן, או ישב עליה, או שכב או נשען עליה, או נתלה בה הואיל ונתנשא על הכלי הזה מכל מקום, נטמא ונעשה אב. וכל אחד מחמשה דרכים אלו, הוא הנקרא מדרס בכל מקום.

ב. וכן המשכב והמרכב מטמאין את האדם בשבעה דרכים בחמשה דרכים אלו שמינינו, ובמגע, ובמשא. פיצד: משכב או מרכב שדרס עליו הזב, ונטמא במדרסו הנוגע בו או הנושא, טמא. וכן היושב עליו, או העומד, או השוכב, או הנתלה, או הנשען אף על פי שהיתה אבן מבודלת בין הטהור ובין המדרס, הרי זה נטמא: שנאמר "והישב, על-הכלי, אשר-ישב עליו, הזב יטמא" (ראה ויקרא טו, ד; ויקרא טו, ו).

ג. מפי השמועה למדו שמקום שהזב יושב ומטמא, אם ישב שם הטהור נטמא; מה הזב מטמא משכב ומרכב שתחת האבן אף הטהור מטמא מן המשכב או המרכב שהוא מתחת האבן, ואף על פי שאין הזב שם על המשכב. ואדם זה שהוא למעלה מן המדרס מטמא בגדים כל זמן שלא פרש ממטמאיו, כמו שבארנו.

ד. אין הזב מטמא את המשכב, עד שינשא רבו על המשכב או המושב או המרכב; וכן הטהור שדרס על מדרס הזב אינו מטמא מחמת המדרס, עד שינשא רבו עליו. אבל אם נשא מעוטו הואיל ולא נגע, הרי זה טהור. פיצד: מקצת הטמא על המשכב, ומקצת הטהור על אותו משכב המשכב טהור, והטהור שנשא מקצתו עליו טהור.

ה. הטמא שנשא רבו על מקצת המשכב או המרכב, נטמא המשכב כלו והמרכב כלו; וכן הטהור שנשא רבו על מקצת המדרס נטמא, ואף על פי שלא נשא אלא על מקצת המושב.

ו. זב שהיה מטל על חמשה ספסלין, שהן מנחין לארכן טמאין, שהרי נשא רבו על כל אחד מהן; היו מנחין לרחבן טהורין, שהרי לא נשא רבו על כל אחד מהן. ואם ישן עליהם בין כך ובין כך, טמאין: שמא נתהפך עליהם, ונמצא רבו על כל אחד.

ז. היה מטל על ששה פלים העשויין למשכב, שתי ידיו על שנים, ושתי רגליו על שנים, וראשו על אחד, וגופו על אחד אין טמא משום משכב אלא זה שתחת גופו, שהרי נשא רבו עליו; עמד על שני משכבות, רגלו אחת על אחד ורגלו שניה על השני שניהן טמאין.

ח. היה יושב על גבי המטה, וארבעה משכבות תחת ארבע רגלי המטה כלן טמאות, מפני שאינה יכולה לעמוד על שלוש; היה רוכב על גבי בהמה, וארבעה משכבות תחת ארבע רגליה כלן טהורות.

ט. ומפני מה הן טהורות: מפני שהבהמה יכולה לעמוד על שלוש; ונמצאת הרביעית מסייע, ומסייע אין בו ממש. והואיל וכל אחת ראויה להיות מסייע, ואין אנו יודעים איזו יד ואיזו

רגל היא שלא היה נשען עליה הרי לא החזקה טמאה באחת מהן; לפיכך כלן טהורות.

י. לפיכך אם היה משכב אחד מנח תחת שתי ידי הבהמה, או תחת שתי רגליה, או תחת ידה ורגלה הרי זה טמא: שהרי ודאי נשא הזב על משכב זה, שאין הבהמה יכולה לעמד על שתיים.

יא. יושב הטמא על קורת בית הבד כל הכלים שבעקל טמאים, שהרי הם רצוצים תחת הקורה. אבל אם ישב על מכבש שלכובס, הרי הכלים שתחת לוח המכבש טהורים: מפני שהוא רפוי; ונמצאת משענת המכבש על רגליו, לא על הכלים שתחתיו שאם ירצה אדם להכניס סבין וכיוצא בה בין הכלים שתחת המכבש ובין המכבש, מכניס אף על פי שהוא קשור.

יב. זב שדרס על כלי שלא נעשה למשכב או למושב או למרכב אף על פי שהוא ראוי למשכב הואיל ולא נגע בו, הרי זה טהור: שהרי אומרין לו, עמד ונעשה מלאכתנו בכלי זה.

יג. כיצד: כפה סאה וישב עליה, כפה ערבה וישב עליה, או שישב על פרכת או על קלע שלספינה, וכיוצא בהן הרי אלו טהורין: שנאמר "אשר ישב עליו" (ויקרא טו, ד; ויקרא טו, ו) המיוחד לישיבה, לא שאומרין לו עמד ונעשה מלאכתנו, מפני שכלי זה, לא נעשה לישיבה.

יד. היה הכלי משמש לישיבה, עם מלאכתו שנעשה לה הרי זה מטמא במדרס: כגון הרדיד, והחלוק, והטלית, והתרמל, והחמת שאף על פי שכל אחד מהן לא נעשה מתחלתו למשכב, הרי הוא משמש את המשכב עם מלאכתו; וכן כל כיוצא באלו. ובהלכות פלים, אבאר כל הכלים המטמאין במדרס, וכלים שאין מטמאין במדרס, ואיזה כלי ראוי לישיבה, ואיזה ראוי לשכיבה, ואיזה ראוי לרכיבה.

הלכות מטמאי משכב ומושב פרק ח

א. כבר בארנו בתחלת ספר זה, שאם הסיט האדם את הטמאה שהיא מטמאה במשא, נטמא משום נושא; אבל אם הסיטה הטמאה את האדם, לא נטמא.

ב. אין בכל אבות הטמאות כלן, טמאה שאם תסיט את האדם הטהור או את הכלי הטהור נטמא אותן אלא הזב או חבריו בלבד; וזו היא הטמאה היתרה בזב, שלא מצינו פמותה בכל התורה שאם הסיט את הטהורין, טמאין.

ג. כיצד: היתה קורה מטלטל על ראש הגדר, ואדם טהור או פלים אפלו כלי חרס על קצתה, והניד הזב את הקצה השני הואיל ונתנדנדו מחמת הזב, הרי זה כמי שנגע בהן; וטמאין ונעשו ראשון לטמאה, דין תורה. ואין צריך לומר שאם נשא הזב את האדם או את הכלים, שטמאין. ואחד זב או זבה ונדה ויולדת, בכל אלו הדברים.

ד. הנה למדת שהאדם הטהור שהסיט את הזב, נטמא משום נושא זב; והזב שהסיט את הטהור, בין אדם בין פלים אפלו כלי חרס טמאין, מפני שהגדת הזב לאחרים כאלו נגע בהן.

ה. חָמֵר בַּהֶסֶט הָזֶב מִמַּגְעוֹ שָׁאֵם נִגַּע בְּכָלִי חָרָס הַמִּקָּף צָמִיד פְּתִיל, טָהוֹר; וְאִם הִסִּיטוּ, טִמְאָהוּ. וְכֵן כָּלִי חָרָס שֶׁהוּא נָכוֹב כְּכַדּוֹר, וְעֵדִין לֹא נַעֲשֶׂה לוֹ פֶּה, כִּמּוֹ לַפָּסִין אִירָנוֹת אִם הִסִּיטָן הָזֶב, טִמְאָן: וְאִף עַל פִּי שֶׁהֵן טָהוֹרוֹת בְּאֵהֶל הַמֶּת, שֶׁהָרִי הֵן כְּכָלִי חָרָס הַמִּקָּף צָמִיד פְּתִיל שֶׁפִּתְחוֹ סָתוּם.

ו. וְכֵן מַחֵט שֶׁהִיָּתָה בְּלוּעָה בְּתוֹךְ הָעֵץ, וְטִבַּעַת הַבְּלוּעָה בְּתוֹךְ הַלְבָנָה, וְהִסִּיט הָזֶב אֶת הָעֵץ, אוֹ אֶת הַלְבָנָה נִטְמָאוּ הַכָּלִים הַבְּלוּעִים שֶׁבְּתוֹכָן; וְכֵן כָּל כִּיּוּצָא בְּזֶה.

ז. זֶב שֶׁהַכֶּנִּיס יָדוֹ אוֹ רַגְלוֹ לְאֹוִיר כָּלִי חָרָס הוּאִיל וְלֹא נִגַּע בּוֹ מִתּוֹכוֹ, וְלֹא הִנִּידוֹ הָרִי זֶה טָהוֹר, שְׂאִין הַנֶּגְדָה וְכִיּוּצָא בִּיהַ מִטְמְאִין לְאֹבְרִים.

ח. זֶב שֶׁהָיָה קָנָה אַחוּז בְּתוֹךְ קִמְטוֹ, וְהִסִּיט בְּקֻצָּה הַקָּנָה אָדָם אוֹ כָּלִי הָרִי הֵן טָהוֹרִין, שְׁנֵאמַר "וְכָל אֲשֶׁר יִגַּע-בּוֹ הָזֶב, וַיִּדְּיוּ לֹא-שָׁטַף בְּמֵיִם" (ויקרא טו, יא): מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמַדּוֹ שֶׁהַכְּתוּב הִזָּה מְדַבֵּר בַּהֶסֶט הָזֶב, וְהוֹצִיאוֹ בְּלִשׁוֹן נִגְיָעָה; מֵה נִגְיָעָה בְּיָדּוֹ וְהִדּוּמָה לְיָדּוֹ מִשְׁאָר גּוּפוֹ הַגָּלוּי אֲצֵל נִגְיָעָה, אִף הִסִּטוֹ עַד שִׁסִּיט בְּגָלוּי שְׁבִגּוּפוֹ, לֹא שִׁסִּיט בְּבֵית הַסְּתָרִים.

ט. הָיָה הַקָּנָה בְּקִמְטוֹ שֶׁלְטָהוֹר, וְהִסִּיט בּוֹ אֶת הָזֶב נִטְמָא: שֶׁהַמִּסִּיט אֶת הַטְּמָאָה כְּנוֹשָׂא אוֹתָהּ; וְכֵשֶׁם שֶׁהַנוֹשָׂא בְּבֵית הַסְּתָרִים טִמָּא, כִּמּוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ בְּתַחֲלַת סֵפֶר זֶה כֵּן הַמִּסִּיט בְּבֵית הַסְּתָרִים טִמָּא.

י. הָזֶב בְּכַף מֵאֻזְנִים, וְכָלִי הָעָשׂוּי לְמִשְׁכָּב אוֹ לְמִרְכָּב כְּנִגְדּוֹ בְּכַף שְׁנִיָּה פָּרַע הָזֶב הָרִי הֵן כְּכָלִים שֶׁנִּגַּע בָּהֶן, שֶׁהָרִי הִסִּיטָן. כָּרְעוּ הֵן הָרִי אֵלּוֹ טִמְאִין מִשּׁוּם מִשְׁכָּב, וְנַעֲשׂוּ אֵב: שֶׁהָרִי נִשְׂאוֹ הָזֶב, וְכֵאלּוֹ עָמַד עָלֶיהֶן. הָיָה בְּכַף שְׁנִיָּה שְׂאָר כָּלִים, אוֹ אֲכָלִין וּמִשְׁקִין, אוֹ אָדָם בֵּין שְׁכָרְעוּ הֵן בֵּין שְׁכָרַע הָזֶב, כֵּלָן רִאשׁוֹן לְטִמְאָה.

יא. הָזֶב וְהַטָּהוֹר שִׁישְׁבוּ עַל הַסִּפְסָל אוֹ עַל הַנֶּסֶר, בְּזִמָּן שֶׁהֵן מִחֲגִירִין, אוֹ שִׁעְלוּ בְּאֵילָן שְׁכוּחוֹ רָע, וְהוּא הָאֵילָן שְׂאִין בְּעֵבִי עִיקְרוֹ כִּדִּי לַחֵק רַבַּע הַקֵּב, אוֹ שִׁעְלוּ בְּסוּכָה שְׁכוּחָה רָע, וְהִיא שֶׁהַנֶּחֱבָא בָּהּ וְדוּחַק אוֹתָהּ תָּזוּז בּוֹ, אוֹ שִׁעְלוּ בְּסֵלָם מִצָּרִי שְׂאִינוֹ קָבוּעַ בְּמִסְמָר, אוֹ שִׁעְלוּ עַל הַכֶּבֶשׂ וְעַל הַקּוֹרָה וְעַל הַדֶּלֶת, בְּזִמָּן שְׂאִינָן מִחֲבָרִין בְּטִיט הָרִי זֶה טִמָּא מִפְּנֵי שֶׁהֵן מִתְנַדְּנִין בָּהֶן, וְכֵאלּוֹ הִסִּיט הָזֶב אֶת הַטָּהוֹר שֶׁעָמוּ.

יב. אֲבָל אִם יָשְׁבוּ בְּסִפִּינָה גְדוּלָּה, שְׂאִינָה יְכוּלָּה לְהִמִּיט בְּאָדָם, אוֹ עַל הַנֶּסֶר אוֹ עַל הַסִּפְסָל, בְּזִמָּן שְׂאִינָן מִחֲגִירִין, אוֹ שִׁעְלוּ בְּאֵילָן וּבְסוּכָה שְׁכוּחָן יָפָה, אוֹ בְּסֵלָם מִצָּרִי הַקָּבוּעַ בְּמִסְמָר, אוֹ בְּכֶבֶשׂ וּבְקוֹרָה וּבְדֶלֶת שֶׁהֵן עֲשׂוּיִין בְּטִיט אֲפִלּוֹ עָלוּ מִצַּד אֶחָד, הָרִי זֶה טָהוֹר.

יג. זֶב וְטָהוֹר שֶׁהָיוּ שְׁנִיָּהֶם כְּאַחַד מְגִיפִין אֶת הַדֶּלֶת, אוֹ פּוֹתֲחִין הָרִי זֶה טָהוֹר; הָיָה זֶה מְגִיף, וְזֶה פּוֹתַח נִטְמָא. הָעָלוּ זֶה אֶת זֶה מִן הַבּוֹר אִם הַטְּמָא הָעֵלָה אֶת הַטָּהוֹר טִמְאָהוּ, מִפְּנֵי שֶׁהִסִּיטוּ; וְאִם הַטָּהוֹר הָעֵלָה אֶת הַטְּמָא, נִטְמָא בְּמִשְׁאֵו כִּמּוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ.

יד. זֶב וְטָהוֹר שֶׁהָיוּ מִפְּשִׁילִין בְּחֻכָּלִים אִם הָיָה זֶה מוֹשֵׁף הַלֵּךְ, וְזֶה מוֹשֵׁף הַלֵּךְ נִטְמָא. הָיוּ אוֹרְגִין, בֵּין בְּעוֹמְדִין בֵּין בְּיוֹשְׁבִין,

או טוֹחֵנִין, או פּוֹרְקִין מִן הַחֲמוּר, או טוֹעֲנִין בְּזִמָּן שְׂמֻשָּׁאן
כָּבֵד, הֲרִי זֶה טָמֵא; וְאִם הָיָה מִשְׁאוּי קָל, טָהוֹר.

זו. טָהוֹר שֶׁהָיָה מִכָּה אֶת הַזֵּב, הֲרִי זֶה טָהוֹר. וְזֵב שֶׁהָכָה אֶת
הַטָּהוֹר, טָמֵא הוּא: שְׂאֵם יִמְשֹׁךְ הַטָּהוֹר, הֲרִי הַטָּמֵא נוֹפֵל; וְנִמְצָא
כָּאֱלוֹ נִשְׁעָן עָלָיו, וּלְפִיכָךְ אֵף בְּגֵדֵי הַטָּהוֹר טָמֵאִין.

זו. זֵב שֶׁנִּשְׂאָ מִקְצָתוֹ עַל הַטָּהוֹר, או טָהוֹר שֶׁנִּשְׂאָ מִקְצָתוֹ עַל
הַזֵּב נִטְמָא. כִּיצַד: אֶצְבְּעוֹ שֶׁלְזֵב שֶׁהִנִּיחָה לְמַעַלָּה מִן הַטָּהוֹר,
או הַטָּהוֹר שֶׁהִנִּיחַ אֶצְבְּעוֹ לְמַעַלָּה מִן הַזֵּב אֵף עַל פִּי שֵׁשׁ בִּינִיחָה
אֲבָן או קוֹרָה וְכִיּוֹצֵא בָהֶן, הֲרִי זֶה טָמֵא.

יז. וְכֵן חֲבוּרֵי הַזֵּב שֶׁנִּשְׂאוּ עַל הַטָּהוֹר, או חֲבוּרֵי טָהוֹר שֶׁנִּשְׂאוּ
עַל הַזֵּב הֲרִי זֶה טָמֵא, וְכָאֱלוֹ נִשְׂא כָּל אֶחָד מֵהֶן עֲצָמוֹ שֶׁלְחֲבֵרוֹ.
וְאֵלּוֹ הֵן הַחֲבוּרִין הַשְּׁנַיִם, וְהַצְּפָרְנִים, וְהַשְּׁעָר שֶׁלָּהֶן; וְיִרְאֶה לִּי
שֶׁטָּמֵאָה זֶה, מִדְּבָרֵיהֶם.

הַלְבוּשׁ מִטָּמְאֵי מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב פָּרָק ט

א. דָּבָר שֶׁהָיָה מְחַבֵּר בְּאַרְצָן, או מְסַמֵּר בְּמִסְמָרִים אִם הָיָה כּוֹחוֹ
יָפָה וְחִזָּק, וְהִקִּישׁ עָלָיו הַזֵּב, וּבִעֵת שֶׁהִקִּישׁ הֵנִיד כָּלִי או אֲכָלִין
וּמִשְׁקִין מִכּוֹחַ הַכָּאֲתוֹ, או שֶׁהִפִּילָן הֲרִי אֵלּוֹ טָהוֹרִין.

ב. וְאִם לֹא הָיָה כּוֹחוֹ יָפָה וְחִזָּק, אֲלֹא הָיָה מִתְנַדָּד, וְהִקִּישׁ עָלָיו
הַזֵּב, וְהִפִּיל או הֵנִיד בְּכּוֹחַ הַכָּאֲתוֹ כָּלִים או אֲכָלִין וּמִשְׁקִין הֲרִי
אֵלּוֹ טָמֵאִין; וְכָאֱלוֹ הִסִּיטָן, שֶׁהָרִי מִכּוֹחוֹ נָפְלוֹ. זֶה הַכָּלָל כָּל
שֶׁנָּפַל מִכּוֹחַ הַסִּטּוֹ, טָמֵא; מִכּוֹחַ הַרְעָדָה, טָהוֹר.

ג. כִּיצַד: הִקִּישׁ עַל אֵילָן או סוּכָה שְׁכוּחָן רַע, או עַל סֵלָם מִצְרֵי
שְׂאֵינֹו קְבוּעַ בְּמִסְמָר, או עַל קוֹרָה וְדָלֶת וְכֶבֶשׂ שְׂאֵינֵן מְחַבְּרִין
בְּטִיט, או שֶׁהִקִּישׁ עַל הַנֶּגֶר וְעַל הַמִּנְעוּל וְעַל הַמְּשׁוּט, וּבִשְׁעָה
שֶׁהִקִּישׁ הִפִּיל אֲכָלִין וּמִשְׁקִין או כָּלִים אֲפֹלוֹ הֵנִידָן, וְלֹא נָפְלוֹ
הֲרִי אֵלּוֹ טָמֵאִין.

ד. אֲבָל אִם הִקִּישׁ עַל אֵילָן או סוּכָה שְׁכוּחָן יָפָה, או עַל סֵלָם
מְסַמֵּר, או עַל כֶּבֶשׂ או קוֹרָה או דָּלֶת הַמְּחַבְּרִין בְּטִיט, או עַל
הַמְּרִישׁ, או עַל הַתְּנוּר, וּבִשְׁעָה שֶׁהִקִּישׁ הֵנִיד כָּלִים או אֲכָלִין
וּמִשְׁקִין אֲפֹלוֹ הִפִּילָן, הֲרִי אֵלּוֹ טָהוֹרִין. וְכֵן כָּל כִּיּוֹצֵא בָּאֱלוֹ.

ה. תְּנוּרָה שֶׁהָיָה הַפֶּת דְּבוּקָה בּוֹ, וְהִקִּישׁ עַל הַתְּנוּר, וְנָפַל כֶּכֶר
אֲפֹלוֹ הָיָה תְּרוּמָה, הֲרִי זֶה טָהוֹר; וְאִם הָיָה חָרָס מִן הַתְּנוּר
מְדַבֵּק בִּכְכֶּר שֶׁנָּפַל אֲפֹלוֹ הָיָה חֲלִין, הֲרִי זֶה טָמֵא.

ו. אֵין הַמִּשְׁכָּב או הַמְּרַכֵּב מִטָּמֵא כָּלִים או אֲכָלִין וּמִשְׁקִין,
אֲלֹא בַּמַּגֵּעַ בְּלֶבֶד; אֲבָל אִם הָיוּ כָּלִים או אֲכָלִין וּמִשְׁקִין לְמַעַלָּה
מִן הַמִּדְרָס, או שֶׁהָיָה הַמִּדְרָס לְמַעַלָּה מֵהֶן אֲפֹלוֹ לֹא הִפְסִיק
בִּינִיחָם אֲלֹא נִיר הוֹאִיל וְלֹא נָגַע בָּהֶן, הֲרִי אֵלּוֹ טָהוֹרִין. וְכֵן אִם
הִסִּיט הַמִּשְׁכָּב אֶת הַכָּלִים או אֶת הָאֲכָלִין וְהַמִּשְׁקִין, הֲרִי אֵלּוֹ
טָהוֹרִין.

ז. הַזֵּב וְהַטָּהוֹר שֶׁיִּשְׁבּוּ בִּסְפִינָה הַקְּטָנָה הַיְכוּלָה לְהִמִּיט בְּאָדָם
אֶחָד, או בְּאַסְדָּה, או שָׂרָכְבוֹ עַל גִּבִּי בְּהֵמָה אֵף עַל פִּי שְׂאֵין
בְּגִידֵיהֶן נוֹגְעִין זֶה בָּזֶה, הֲרִי בְּגֵדֵי הַטָּהוֹר טָמֵאִין מִדְרָס; וְטָמֵאֲתָן
בְּסִפָּק, שְׂמֵא דְרָס הַזֵּב עֲלֵיהֶן. וְכֵן נִדָּה שֶׁיִּשְׁכַּה עִם הַטָּהוֹרָה

בַּמָּטָה בַּגְּדִיהָ טִמְאִין מִדֶּרֶס, חוּץ מִכַּפֹּחַ שְׂבִירָא שָׁה; וְכֵן בַּגְּדִים
שְׂבִירָא שֶׁהֵם שֶׁבִּסְפִינָה, טְהוּרִין.

ח. הַנִּדְחָק בִּרְחִים שֶׁהֵגוּי בְּתוֹכָן, אוֹ זֶב וְכִיּוֹצָא בּוֹ הָרִי בַּגְּדִיו
טִמְאִין מִדֶּרֶס. בְּאִיזָה רְחִים אָמְרוּ בִּרְחִים שֶׁמִּנְדְּנִין אֶת הַקֶּרֶקַע,
עַד שֶׁעוֹקְרִין אֶת הָעוֹמֵד כָּאֵן וְדוֹחֲפִין אוֹתוֹ מִמְּקוֹמוֹ. וְדָבָר
בְּרוּר הוּא שֶׁטִּמְאָה זֶה בְּסִפְּקָ שְׂמָא נַעֲקֵר הַטִּמָּא, וְדֶרֶס עַל בַּגְּדֵי
הַטְּהוֹר.